

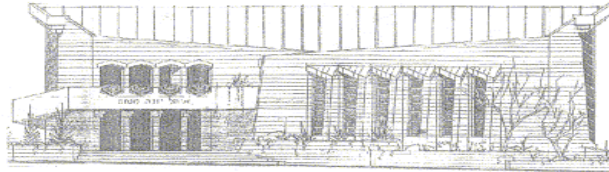
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת

ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

ספר תורה קטן ברכבת

שו"ת עם הרב דוד ספקטור, רב הקהילה

שאלה:

ברכבות מבית-שמש לתל-אביב מתקיימים מידי בוקר שלושה מנינים. לאחד המנינים אני רוצה לרכוש ספר תורה קטן, כדי שנוכל לקרוא בו ברכבת בימי שני, חמישי וראש-חודש. האם ספר תורה קטן מאד, כגון בגודל של 25 ס"מ כשר לקריאת התורה ?

תשובה:

- [1] נפסק בשולחן ערוך יורה דעה סימן רעב סעיף א: "ספר תורה... ארכו בגויל ששה טפחים ובקלף או פחות או יותר, והוא שיהא ארכו כהיקפו."
- [2] ובס' רעג סעיף א' מוסיף השלחן ערוך: "שיעור הגליון למטה, ד' אצבעות בגודל. ולמעלה ג'."
- [3] והחשבון הוא: הכתב 6 טפחים = 48 ס"מ ועוד הקלף החלק למטה 4 אצבעות = 8 ס"מ והקלף החלק למעלה 3 אצבעות = 6 ס"מ, סך הכל: 62 ס"מ. לפי זה אסור לקרוא בספר תורה שקטן מ 62 ס"מ.
- [4] אכן כל זה למצוה מן המובחר ובעיקר בגויל, אבל היום ספרי תורה הם על קלף ושם עיקר ההקפדה שיהיה ארכו ורוחבו שווים, אבל אין שיעור לגודל ולקוטן של ספר התורה והעיקר שזה כתב כשר וקריא.
- [5] וכך כותב הרמב"ם, בהלכות ספר תורה פרק ט, הלכה א: "ובקלף או פחות (מששה טפחים) או יותר (מששה טפחים) והוא שיהיה ארכו כהיקפו... הרי זה כמצוה."
- [6] שם הלכה ב: "וכל השיעורין האלה למצוה ואם חסר או הותר לא פסל."
- [7] וכן נפסק בשלחן ערוך יורה דעה ס' ערב (רע"ב), סעי' א'.
- [8] ומוסיף שם בפתחי תשובה ס"ק ב': "ששה טפחים - ובדיעבד כשר בפחות. ע' ס' רע"ג, סעי' ה'."
- [9] שם כותב השלחן ערוך: "כל הדברים האלה אינם אלא למצוה מן המובחר ואם שינה כשר."
- [10] וכן בנידון דידן שספר תורה קטן מאד כשר ולא נתנו בזה שיעור רק לכתחילה כמצוה מן המובחר.
- [11] אמנם עוד מביא שם בפתחי תשובה תשובת הרשב"ש סימן שכא. ואביא לשונו: "כל ספר תורה שאין בארכו ששה טפחים פסול, וזה הספר אין בו ששה טפחים... והרב בעל הטורים ז"ל הביא הדברים סתם והיה ג"כ נראה שהוא פוסל, אבל הרמב"ם ז"ל כתב בהלכות ס"ת שאין כל השיעורין הללו אלא למצוה וכן כתב בסמ"ג. מ"מ אם קורין בו בצבור או לא אעפ"י שהוא כשר כדעת הרמב"ם ז"ל וסמ"ג, אין זה הדר להוציאו בצבור, ומה תואר ומה הדר הוא ומה כבוד יתנו לו צבור כי האדם יראה לעינים. והדבר הזה אני מניחו לפי ראות עיני חשובי הצבור. והשם יצילנו משגיאות ויורנו מתורתו נפלאות אמן."
- [12] גם לדעת הרשב"ש מותר לקרוא בספר תורה קטן מאד, אבל אין זה כבוד התורה בציבור לדעתו.
- [13] וזה נכון לענ"ד בבית-כנסת רגיל שלא מכובד שילך השי"ץ עם ספר תורה קטן מאד, אבל ברכבת שרק בספר תורה קטן ניתן לקרוא, מפני גודל השלחן מותר לכל הדעות. וכל-שכן אם בעל ספר התורה חושש שלא יתמיד בהבאת ספר תורה אם הספר לא קטן מאד ועל ידי זה תתבטל קריאת התורה במנין הרכבת. ולכן מותר לקחת ספר תורה קטן מאד, כגון של 25 ס"מ.
- [14] וכן דעת ערוך השלחן יו"ד ס' ער"ב סעי' א': "ועכ"פ נראה דששה טפחים אינו אפילו לכתחילה למצוה, רק בגויל.... מכל מקום אין זה קפידא לכלל הספר תורה."

לסיכום:

מותר לקרוא בספר תורה קטן (25 ס"מ) במנין-הרכבת מבית-שמש לתל-אביב.